

Turi Attila: Búcsú Kampis Miklóstól, a derűs gondolkodótól

Kampis Miklós koporsójára két cipruságot hoztam. Az egyik a Magyar Építőművészek Szövetségéé, a másik a segédletével létrejött, szívós, kitartó munkájával életetett Magyar Építész Kamaráé. Ő a mi halottunk is, de ha a Tőle tanult átható gondolkodással szemléljük életét, megállapíthatjuk, hogy nemcsak egy szakma, nem csupán a művészetek szülőanyjának, az építészetnek mestere távozott, hanem egy ennél lényegesen tágabb közegben munkálkodó alkotót búcsúztatunk. Mert vallotta, hogy a házak, a terek, a közösségi találkozások helyei nem pusztán tárgyak, de üzenetek is, melyek mindenkinek, de célzottan egy közösségnek rejtett nyelven szólnak.

Most, hogy visszanézek, kétfajta emlék kavargó képei jelennek meg előttem. Személyes emlékemben apró, sűrített pillanatok törnek fel, amint törékeny alakja derűt sugárzón oktat, sőt talán pontosabb, ha azt mondom, mesél. Mesél a szabadságról, az élet nagy kérdéseiről, mosolyogva, a rá jellemző többnézőpontos, kifordítom-befordítom precízfogalmazással. Tőle tanultuk meg, életét hozva példának, hogy a szabadság számunkra e rövid földi vendégségben csak néhányszor, áldott pillanatokra adatik meg, de a munkálkodás ennek befogadására való alkalmasságunkon életünk tartalma. Ott jártunk vele, mint Szinbáddal, a nagy utazóval, Egyiptom ősi földjén. A Nílus két partján láttuk az élők és holtak városait, templomokat, gabonaföldeket és nekropoliszokat a felkelő, a delelő és a lenyugvó napisten fényében. Ott álltunk, s ha csak pillanatokra is, de egyiptomiakká váltunk: földművesek, katonák és papok szemével láttuk a titkot, s fogadhattuk lelkünkbe az érthetlent és magyarázhatatlant, a hatalmasságot, az ég tükörkép épített világát, a Szfinx mosolyát. Ott ültünk vele az Ötpacsirta utcában, s lestük reakcióit egy-egy elnökségi döntésnél, mert ha nem jelzett, tudtuk, minden rendben. Ha a maga tapintatos módján szót kért, pontos meglátásaival hamar a helyes útra terelt bennünket. S ez a személyes kép, a pillanat éles képe összeolvad a tágabb, sokak

akarátát, gondolatát összefogó látomással, a szervezetek életét máig meghatározó impulzusok messze mutató világával. Ennek a hullámzó akarat-folyamnak egy ága a Magyar Építész Kamara, melynek nem csupán a megalakításában tevékenykedett, hanem évtizedeken át éltetője és fenntartó ereje volt.

Kampis Miklós ahol termékeny talajt talált, ott magokat ültetett, majd locsolta, éltette azokat. A Kaposvár csoport, a Kaposterv, a Dél-Dunántúli Építész Stúdió, a Kós Károly Egyesülés, a Magyar Művészeti Akadémia köztestületi élete azok a területek, hol kitartóan dolgozott, az antropozófia által rendszerezett műveltségével tiszta képet mutatva a múltból, serkentve a tetterőt a jelenben és kijelölve a törekvések irányát a jövőben. Tette ezt mindig derűsen, bármely nehézséggel is állt, álltunk szemben. S ez az Ő nagy példája: a derűs gondolkodás, a komoly, mély tartalom mellett a laza lélektartás.

Kampis Miklós a derű tükre volt. Az a tükör, melyben azt az arcunkat láthattuk, amivé válnunk kell, s nem pusztán azt, melyek vagyunk. A szellem tükre ez, mely nem porba ragadt énünket, de a magasságossal rokon részünket, lehetséges hasonlatosságunkat mutatja meg. Nem a tetsző szépet, s nem pusztán a büszke igazat, de szépség és igazság fájó, de még elviselhető felemelő képét, melyben egyszerre sűrűsödik múlt, jelen, jövő, melyben ott a lehet és lehetet volna makoveczi világa.

S most itt álunk lelkünk cipruságával, tiszteletünket a bölcsesség és az örök szellemi élet jelképével fejezve ki. Megrendülten fogadkozunk, hogy élete gyümölcsét megőrizzük, mert kinyílt szívünk, s megelevenednek benne tettei. S valljuk, hogy emlékéit megőrizzük, lépteinket tanítása szerint tesszük, életívével mutatott irány felé folytatjuk utunkat. Mert miként Ő is gyakran idézte Csavardi Samut, kedvelt szereplőjét a Gyűrűk urából: az utat nem ismerjük, csak azt tudjuk, hogy járnunk kell azt.

Kampis Miklós pontosan tudta az élet kereteit, a személyiség korlátait, a társadalmi formák kötöttségét. Tudta mindazt, melyet a szabadság korlátainak, sőt lehetetlenségének mondanak mások. Mi, alkotó művészek, művészmérnökök, újat

teremtők, szárnyalva alkotók sokszor lenézzük a kötöttségeket, a kereteket, mert a szabadság béklyójaként tekintünk rájuk. Rosszabb esetben a bölcsesség forrásának, Kába kövének tekintjük a szabályokat, de ezen ő – emlékezetes mosolyával ajkán – derűsen lépett túl, s plántálta környezetében a szabad akarat impulzusát. Kampis Miklós megmutatta, hogy egyik szemlélet sem igaz: a kérdés nem a vagy-vagy világába, hanem a küzdelmes, alázatos teremtés magatartásával oldható meg. Megmutatta, hogy az út csak lankadatlan munkálkodással járható be. Mert a törvény, a szabály nem más, mint struktúra, a szabadságban fogant csoportakarat, melyet nem áthágni, vagy fétisként tisztelni kell. Munkálkodni dolgunk keretei között, hogy a szellem egy adott közösségben, helyen és időben termékenyen megjelenhessen. S ha ennek a keretek akadályt jelentenek, akkor azok alakításán is dolgozni kell. Ez Kampis Miklós példamutatása, melyet követnünk kell, hogy emlékéhez hűek legyünk.

A testet búcsúztatni gyűltünk össze, s most, e nehéz napokban dolgunk a lélek megtartása, s feladatunk a szellem éltetése Kampis Miklós példamutatása alapján, aki valódi egzisztenciánkról a Nemzet Művésze díjátadóján így üzent nekünk:

*„Minden, amit itt a Földön az emberek tesznek vagy mondanak,
a Magasságokból veszi eredetét,
ahonnan minden lényeges tulajdonság szétárad mérték és egyensúly szerint.
Így hát semmi sincs, mi nem fentről származik és nem oda tér vissza.”*

A példabeszéd szereplőjének, Csavardi Samunak szavait mondom most vigaszul a búcsúzóknak, mit kapaszkodónak szánt regénybéli társának: „Akad még jó ebben a világban Frodó úr, amiért érdemes küzdeni”.

S a nagy dolgok csendes szomorúságával mondod Te is hősöd történetzáró szavát: „Hazatértem”.

Isten áldjon, drága mester!

Kaposvár, 2020.03.21.